

Taigaorvakka

Nordtätskinn

Peniophora septentrionalis

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Taigaorvakka on yksivuotinen, alustanmyötäinen ja ohuehko, pieni tai keskikokoinen orvakka. Itiöemä on aluksi lähes pyöreä, mutta myöhemmin se noudattelee kaarnan muotoja ja on epämääräisen muotoinen. Itiöemän reuna on selvä, nuoressa itiöemässä se on valkoinen, vanhassa alustasta irtoava ja sisäänpäin kääntyvä. Sileä itiölava seurailee alustan muotoja ja on aluksi ruusun punertava – vaalean harmaan punertava, mutta kuivana väri vaihtelee tummemman harmaan punertavavasta rusehtavan harmaaseen. Taigaorvakka muistuttaa kuusiorvakkaa (*Peniophora pithya*), jonka reuna on kuitenkin vain hyvin harvoin valkoinen, eikä se kierry kuivana irti alustasta. Varma määrittely edellyttää mikroskopiaa.

Elinympäristö ja levinneisyys

Taigaorvakka kasvaa maapuissa, jotka ovat vielä hyvin kovia ja kuorellisia. Itiöemät muodostuvat aluksi rungon ja oksan yhtymäkohtiin, myöhemmin rungollekin. Kasvupaikat ovat pohjoisissa siperiankuusikoissa, avonaisissa ja karuukoissa kuusiaarnioissa.

Nykytila ja uhkatekijät

Taigaorvakka on taantunut kuusiaarnioiden vähenemisen takia, ja lajia uhkaa vanhojen metsien ja lahoppuun väheneminen. Alle puolet taigaorvakan nykyisistä tunnetuista kasvupaikoista on suojeltu.

Hoitosuositukset

Taigaorvakan esiintymispaikalla ja sen läheisyydessä tulisi säästää huonokuntoiset ja kuolleet kuuset. Kuusimaapuujuatumon säilyminen olisi tärkeä turvata.

Lähteet

- Kotiranta, H. & Niemelä, T. 1996. Uhanalaiset käyvät Suomessa. 2. uudistettu painos. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Ympäristöopas 10. 184 s.
- Kotiranta, H. Saarenoksa, R. & Kytövuori, I. 2009: Aphyllophoroid fungi of Finland. A check-list with ecology, distribution and threat categories. – *Norrlinia* 19:1-223.